

به نام خدا

- ✍ پاسخ سؤالهای روانشناسی بالینی هر سال به صورت جداگانه در یک فایل ارائه شده است.
- ✍ در کنار سمت راست هر سؤال سال آن و نیز کد دفترچه ای که سؤال از آن استخراج شده، آمده است.
- ✍ در صورتی که کد دفترچه در کنار سؤال نیامده است، یعنی در آن سال دفترچه ها بدون کد بوده است.
- ✍ در زیر نمونه هایی از سؤالهای پاسخ داده شده قابل رؤیت است.

پیروز باشید

۱۳۹۲ (D)	سؤال ۱۷۶) روان تحلیل گری، درمان انتخابی برای کدام اختلالات شخصیت است؟
	(۱) مرزی (۲) ضداجتماعی (۳) اسکیزوئید (۴) نمایشی
	جواب: گزینه ۴، نمایشی (خلاصه روان پزشکی، کاپلان و سادوک، جلد دوم؛ ۴۲۴) (آسیب شناسی روانی، روزنهان و سلیگمن، جلد دوم؛ ۳۵۹)

بیماران مبتلا به اختلال شخصیت نمایشی؛

✓ اغلب از احساسات واقعی خود بی خبرند

✓ غالباً هیجانی اند

✓ ممکن است شدیداً توجه طلب باشند

لذا تبیین احساسات درونی آنها فرایند درمانی مهمی است و روان درمانی روان کاوی (فردی و گروهی) درمان انتخابی این بیماران محسوب می شود.

➤ درمان انتخابی اختلال شخصیت پارانوئید: روان درمانی به اضافه دارودرمانی

➤ درمان انتخابی اختلال شخصیت اسکیزوئید: روان درمانی

➤ درمان انتخابی اختلال شخصیت خودشیفته؛ هنوز درمانی که حمایت تجربی کافی از آن صورت گرفته باشد نداریم.

➤ درمان انتخابی اختلال شخصیت ضداجتماعی؛ برای این بیماران گروه خودیاری بهتر از زندان است. با این حال پیش آگهی این بیماری مزمن و صعب العلاج می باشد.

➤ درمان انتخابی اختلال شخصیت مرزی: روان درمانی فشرده فردی و گروهی. از رفتاردرمانی جدلی (دیالکتیک) یا DBI نیز برای کنترل رفتارهای آشفته و مواجه شدن با تجارب دردناک به ویژه برای بیمارانی که رفتارهای شبه خودکشی دارند، استفاده می شود.

۱۳۹۲ (D)	سؤال ۱۷۸) در کدام اسکیزوفرنی، هذیان‌ها اغلب بر مرگ و تخریب متمرکز است؟
	(۱) آشفته (۲) کاتاتونیک (۳) باقی‌مانده (۴) پارانوئید
	جواب: گزینه ۲، کاتاتونیک (آسیب‌شناسی روانی، روزنهان و سلیگمن، جلد دوم؛ ۱۱۴ تا ۱۱۷) (خلاصه روان‌پزشکی، کاپلان و سادوک، جلد دوم؛ ۲۶)

اسکیزوفرنی شامل دسته‌های مختلفی است که عبارتند از؛

(۱) پارانوئید: دارای علائم توهم مکرر شنوایی، هذیان خودبزرگ بینی، هذیان گزند و آسیب، می‌باشد. لازم به ذکر است که هذیان‌های خودبزرگ بینی و گزند و آسیب جزء هذیان‌های نظام یافته هستند. در این از اسکیزوفرنی معمولاً سن فرد بالاست و واپس روی کمتری رخ می‌دهد.

(۲) نابسامان: نام‌های دیگر این نوع از اسکیزوفرنی عبارتند از: آشفته، نامنظم، سازمان نیافته، هیفرنیک. در این اسکیزوفرنی، توهم و هذیان نظام دار نیست، هذیان‌ها انسجام کمتری دارند و بر بدن متمرکز هستند. رفتار نامتناسب، گفتار نامتناسب، حالت عاطفی نامتناسب و حرافی دیده می‌شود. این اسکیزوفرنی به اختلال دوقطبی (مانیک-دپرسیو) شبیه است. اسکیزوفرنی نابسامان شروع زودرس دارد و قبل از ۲۵ سالگی (یا در سنین نوجوانی) آغاز می‌شود.

(۳) کاتاتونیک: در این حالت هذیان‌ها بر مرگ و تخریب استوار هستند.

(۴) باقی‌مانده یا ذخیره‌ای: در این نوع از اسکیزوفرنی، هذیان و توهم داریم.

(۵) نامتمایز: این نوع اسکیزوفرنی با هیچ یک از انواع پارانوئید، نابسامان و کاتاتونیک مطابقت نمی‌کند. باین حال هذیان، توهم و گفتار آشفته وجود دارد.

۱۳۹۱	سؤال (۱۷۳) کدام اصطلاح به فنون شرطی سازی عامل اشاره دارد که هدفش کنترل رفتار از طریق دست کاری پیامدهای رفتار است؟
(A)	<p>(۱) مدیریت وابستگی</p> <p>(۲) قرارداد وابستگی</p> <p>(۳) قرارداد کنترل</p> <p>(۴) کنترل رفتار</p> <p>جواب: گزینه ۱، مدیریت وابستگی (روان شناسی بالینی، فیرس؛ ۵۳۸) (روان شناسی عمومی، هیلگارد؛ ۵۶۷ تا ۵۶۹)</p>

مدیریت وابستگی یا کنترل وابستگی به فنون شرطی سازی عامل اشاره دارد که هدفش کنترل رفتار از طریق دست کاری پیامدهای رفتار می باشد.

کنترل وابستگی (مدیریت وابستگی) شکل های مختلفی دارد:

(۱) شکل دهی (تقریب متوالی)

(۲) وقفه: محروم کردن موقتی فرد از موقعیتی که رفتار نامطلوبش را تقویت می کند مانند اخراج از کلاس.

(۳) قرارداد وابسته ای: توافق یا قراردادی رسمی بین درمانگر و بیمار که مشخص کند، انجام برخی رفتارها توسط بیمار چه عواقبی خواهد داشت.

(۴) قانون مادر بزرگ یا اصل پریماک: اول کار، بعد بازی!

(۵) اقتصاد ژتونی

۱۳۹۱ (A)	سؤال ۱۸۵) کدام لوب مغز در بیماری اسکیزوفرنی نقش مهم‌تری دارد؟
	<p>(۱) گیجگاهی</p> <p>(۲) پیشانی</p> <p>(۳) آهیانه‌ای</p> <p>(۴) پس سری</p>
	<p>جواب: گزینه ۲، لوب پیشانی (روان‌شناسی بالینی، فیرس؛ ۶۷۵) (خلاصه روان‌پزشکی، کاپلان و سادوک، جلد دوم؛ ۲۰)</p>

➤ یکی از اولین ساختارهای مغزی درگیر در اسکیزوفرنی قطعه پیشانی است که برای توجه، انگیزش، برنامه‌ریزی و سازماندهی رفتار اهمیت دارد.

➤ بررسی‌ها کاهش کارکرد قابل‌ملاحظه بعلاوه کاهش ساخت‌وساز در مناطق پیشانی مغز بیماران اسکیزوفرنی را تأیید کرده‌اند.

➤ اختلال در راه رفتن، حالت بدن و حرکات چشم، که علائم عصب شناختی مهمی در اسکیزوفرنی هستند، اغلب از کژکاری قطعه پیشانی ناشی می‌شوند.

لوب گیجگاهی: مسئول شنوایی، فهم کلام (چپ)، فهم آهنگ کلام (راست)، حافظه و هیجان

لوب پیشانی: مسئول حرکت ارادی، تولید کلام (چپ)، تولید آهنگ کلام (راست)، طرز رفتار، کارکرد اجرایی، انگیزش

لوب آهیانه‌ای: حس لمس، کارکرد بصری - فضایی (راست)، خواندن (راست)، محاسبه (چپ)

لوب پس سری: بینایی، ادراک بصری

۱۳۹۰ (C)	سؤال (۱۹۲) کدام آزمون بر اساس کلیدیابی تجربی ساخته شده است؟
	(۱) شخصیت سنج چندوجهی مینه سوتا (MMPI) (۲) رورشاخ (۳) اندریافت موضوع (۴) NEO
	جواب: گزینه ۴، شخصیت سنج چندوجهی مینه سوتا (MMPI) (روان شناس بالینی، فیرس؛ ۲۹۹)

در ملاک یابی تجربی؛ هیچ فرضی در خصوص راست گویی یا دروغ گویی بیمار نشده است و اهمیتی ندارد که پاسخ او واقعاً با رفتار یا احساسات مورد نظر تناظر داشته باشد. بلکه مهم این است که برخی بیماران خودشان را به گونه ای خاص توصیف می کنند. بهترین نمونه این روش MMPI است.

روش های ساخت آزمون های عینی؛

(۱) اعتباریابی محتوایی:

(۲) ملاک یابی تجربی:

(۳) تحلیل عاملی:

رویکرد تحلیل عاملی اکتشافی:

رویکرد تحلیل عاملی تأییدی:

.....

(۴) رویکرد اعتبار سازه؛

۱۳۹۰	سؤال ۲۰۰) اگر در یک نظام طبقه‌بندی اختلال‌های روانی، کمیت یا فراوانی نشانه‌ها مدرک اصلی طبقه‌بندی باشد، کدام نوع طبقه‌بندی‌ها مدنظر است؟
(C)	<p>(۱) آماری</p> <p>(۲) مقوله‌ای</p> <p>(۳) مرضی</p> <p>(۴) ابعادی</p> <p>جواب: گزینه ۴، ابعادی (روان‌شناسی مرضی تحولی، دادستان؛ ۴۲) (روان‌شناسی بالینی، فیرس؛ ۱۹۶)</p>

اگر در یک نظام طبقه‌بندی اختلالات روانی، کمیت یا فراوانی نشانه‌ها مدرک اصلی برای طبقه‌بندی باشد، طبقه‌بندی ابعادی مدنظر است.

طبقه‌بندی مقوله‌ای یا سنتی؛ این طبقه‌بندی از پزشکی آمده و در DSM-IV-TR برای طبقه‌بندی اختلالات روانی از مدل مقوله‌ای استفاده می‌شود. در این نوع از طبقه‌بندی، اختلالات در طبقه‌های مجزا قرار می‌گیرند و برای اینکه یک اختلال در یک طبقه خاص قرار بگیرد، باید تمام ویژگی‌های مربوط به آن طبقه را داشته باشد. داشتن تک‌تک آن ملاک‌ها لازم و داشتن مجموعه ملاک‌ها کافی است.

طبقه‌بندی ابعادی؛ از آمار وارد روان‌شناسی شده است، این نوع طبقه‌بندی کیفی است و کمی. در این نوع طبقه‌بندی، طبقه‌ها یا مقوله‌های مجزا وجود ندارد، بلکه افراد یک صفت را بیشتر یا کمتر دارند. مثلاً به جای اینکه افراد افسرده و غیره افسرده داشته باشیم، آن‌ها را در طول یک پیوستار ارزیابی می‌کنیم. بنابراین در این روش اینکه فرد چه مقدار از یک ویژگی را داراست، مهم می‌باشد.

طبقه‌بندی ریخت‌شناسی؛ این طبقه‌بندی از زیست‌شناسی آمده است. در این موقع طبقه‌بندی داشتن چند ویژگی اصلی (رگه اصلی) کافی است. الگوی «شجره تصمیم» و «مقایسه نیم‌رخ‌ها» به طبقه‌بندی ریخت‌شناسی مربوط می‌شود.

۱۳۹۰ (C)	<p>سؤال ۲۰۶) نمره‌های پایین‌تر از ۴۵ در کدام خرد مقیاس MMPI نشان دهنده افرادی است، بیش از حد کنترل‌شده، منتقد از خود، خشک و سنتی که به گونه‌ای افراطی با پایگاه اجتماعی همانند سازی می‌کنند؟</p>
	<p>(۱) ۶؛ پارانویا (Pa) (۲) ۴؛ انحراف اجتماعی – روانی (Pd) (۳) ۳؛ هیستری (Hy) (۴) ۵؛ مردانگی – زنانگی (MF) جواب: گزینه ۲، ۴؛ انحراف اجتماعی – روانی (Pd) (راهنمای سنجش روانی، مارنات، جلد اول؛ ۴۹۳)</p>

- نمره‌های پایین‌تر از ۴۵ در مقیاس Pd نشان‌دهنده افرادی است که بیش از حد کنترل‌شده، منتقد از خود، خشک و سنتی هستند و به گونه‌ای افراطی با پایگاه اجتماعی همانند سازی می‌کنند.
- ۳؛ هیستری (Hy): نمره پایین در این مقیاس در مورد افراد ساده‌اندیش، عیبجو، منزوی، سنتی و تحت فشار و کنترل شدید دیده می‌شود.
- ۵؛ مردانگی – زنانگی (MF): نمرات پایین در این مقیاس نرمال آن است.
- ۶؛ پارانویا (Pa): نمرات پایین در این مقیاس به عنوان اشخاص کاملاً متعادل توصیف می‌شود.

۱۳۹۰	سؤال ۲۱۰ در مقیاس هوشی وکسلر، در کدام خرده آزمون توانایی مفهومسازی کلامی و استدلال انتزاعی آزمودنی، مورد سنجش قرار می گیرد؟
(C)	<p>(۱) شباهتها</p> <p>(۲) اطلاعات عمومی</p> <p>(۳) درک و مفهوم</p> <p>(۴) طراحی مکعبها</p> <p>جواب: گزینه ۱، شباهتها (روان شناسی بالینی، فیرس؛ ۲۷۶)</p>

➔ در مقیاس وکسلر، خرده آزمون شباهتها توانایی مفهومسازی کلامی و استدلال انتزاعی آزمودنی را مورد سنجش قرار می دهد.

➔ درک مطلب: در درک مطلب، توانایی آزمودنی برای پیوستن به رسوم اجتماعی و درک قضاوت اجتماعی، از طریق پرسش درباره ضرب المثل ها و این که شخص در موقعیتی خاص چه رفتاری نشان می دهد ارزیابی می گردد.

➔ اطلاعات عمومی: دانش روزمره را دربردارد و به نظام ارزشی و فرهنگی افراد بسیار حساس می باشد. شامل نمونه هایی از انواع اطلاعات است که یک شخص معمولی با برخورداری از فرصت های متوسط زندگی باید بتواند آنها را کسب کند.

➔ طراحی مکعبها: در این آزمون هماهنگی بینایی حرکتی و توانایی ترکیب تحلیلی سنجیده می شود. خرده آزمون طراحی مکعبها پایا و باثبات است و با هوش عمومی هم بستگی بالایی دارد.

<p>۱۳۸۹ (D)</p>	<p>سؤال ۵۷) در مقیاس هوش وکسلر، کدام خرده مقیاس منعکس کننده میزان طرفداری آزمودنی از معیارهای قراردادی، برخورداری از فرصت های فرهنگی گذشته و داشتن وجدان رشد یافته تلقی می شود؟</p>
	<p>(۱) اطلاعات عمومی (۲) درک و فهم (۳) گنجینه لغات (۴) شباهت ها</p>
	<p>جواب: گزینه ۲، درک و فهم (روان شناسی بالینی، فیرس؛ ۲۷۷)</p>

✎ خرده مقیاس درک و فهم، منعکس کننده میزان طرفداری آزمودنی از معیارهای قراردادی، برخورداری فرصت های فرهنگی گذشته و داشتن وجدان رشد یافته تلقی می شود. ماده های این آزمون، درک متعارف و قضاوت را در حل مسئله می سنجند.

✎ اطلاعات عمومی: منعکس کننده انواع اطلاعاتی است که یک شخص معمولی، با برخورداری از فرصت های متوسط باید بتواند آن ها را کسب کند.

✎ گنجینه لغات: این خرده آزمون، پایدارترین خرده آزمون کلامی می باشد. این آزمون فرعی هوش عمومی (G) را اندازه می گیرد.

✎ شباهت ها: در این خرده آزمون، شباهت دو چیز پرسیده می شود. مقیاس شباهت ها برای سنجش استدلال انتزاعی بیماران مورد استفاده قرار می گیرد.

۱۳۸۹ (D)	<p>سؤال ۶۷) در مصاحبه بالینی، منصور راجرز از «استراتژی بازتابش» چیست؟</p> <p>(۱) استفاده از مکانیسم دفاعی بازگشت</p> <p>(۲) همان نقل قول یا تکرار آخرین گفته درمانجو</p> <p>(۳) همان بازگشت به عقب و تجسم صحنه‌های حادثه‌ای</p> <p>(۴) انعکاس محتوای مصاحبه با شدت بیشتری</p> <p>جواب: گزینه ۲، همان نقل قول یا تکرار آخرین گفته درمانجو (روانشناسی بالینی، فیرس؛ ۲۲۲)</p> <p>(روانشناسی بالینی، شاملو؛ ۱۴۴)</p>
-------------	--

استراتژی بازتابش:

- ✓ عبارت است از نقل قول کلمات مراجع یا تکرار آخرین گفته درمانجو درباره جملات او.
- ✓ چنین برخوردی با مراجع احتمالاً موجب خواهد شد تا او احساس کند که مورد پذیرش قرار گرفته و درک شده است.
- ✓ برای منعکس سازی بیشتر از ضمیر «شما» استفاده می‌شود، مثلاً «شما احساس می‌کنید که...»
- ✓ منعکس سازی به مراجع کمک می‌کند تا درباره احساسات و عقایدش بیندیشد و آن‌ها را بخشی از شخصیت خویش بداند.
- ✓ در انعکاس مطالب، مشاور همچون آینه‌ای، نگرش‌های مراجع را نشان می‌دهد.